gemeente Krimpenerwaard

RAADSVRAAG

Pro Krimpenerwaard duurzaam sociaal diervriendelijk

Nr: SV21-043

Datum: 12 april 2021

Vraag art. 38

Indiener: Ad Struijs, Pro Krimpenerwaard

Onderwerp: Proeftuin - insectenleven

Toelichting:

De gemeente heeft destijds circa 2,3 miljoen aan subsidie ter beschikking gesteld aan de proeftuin.

Pro Krimpenerwaard heeft in maart 2018 daarover het volgende standpunt ingenomen.

“De Adaptieve landbouw zou bijdragen aan een veerkrachtige toekomstbestendige landbouw in de Krimpenerwaard. Hierdoor zouden de boeren een fatsoenlijke boterham kunnen blijven verdienen. Nu bestaat dat inkomen uit bijna 50% aan EU-subsidies. De totale kosten van het plan **Proef**tuin bedroeg 5 miljoen.
Wij vonden dit onverantwoord. Mede op grond van de ondeugdelijke onderbouwing van de Notitie “Adaptieve landbouw”, nog versterkt door de vage presentatie van dat plan.

- Het landgebruik is in onze gemeente op dit moment eenzijdig en gewassen en grassen worden op grootschalige en monotone wijze verbouwd. Het intensieve landgebruik met kunstmest en gif om voedsel te produceren is de hoofdreden voor het verdwijnen van insecten en voor de afname van de biodiversiteit. Insecten spelen een essentiële rol bij de gewasbestuiving en in het bestrijden van plagen.

- Pro Krimpenerwaard wil dat de biodiversiteit in onze gemeente fors hersteld wordt. Daarvoor is ten onrechte geen tot onvoldoende aandacht in de huidige aanpak. Wij willen meer natuur i.p.v. minder natuur. Verduurzaming van de landbouw door het stimuleren van een biologische, natuur/diervriendelijke bedrijfsvoering. Geen megastallen. Weidegang voor landbouwhuisdieren.

- “Adaptieve Landbouw” hoort volgens Pro Krimpenerwaard “Natuurinclusieve landbouw” te zijn. Natuurinclusief produceren betekent dat je de natuur niet alleen optimaal gebruikt, maar die ook spaart en verzorgt. Dat kan op veel verschillende manieren. Binnen de context van een bedrijf, maar ook regionaal. En dat kan volgens de Wageningen Universiteit op een economisch rendabele manier.

- In dit plan ontbreekt bovendien ten onrechte een integraal objectief toetsingskader, dat de pilots beoordeelt o.a. op biodiversiteit, bodemdaling, CO2 stikstof uitstoot naar lucht en water.

- Het hele plan drijft op de vrijwillige medewerking van de boeren. Met uitsluitend een vrijwillige inzet komen we niet tot de noodzakelijke veranderingen. De boeren worden met 2,3 miljoen gesubsidieerd, maar op schrift gestelde en controleerbare inspanningsverplichtingen van de boeren ontbreken.

  Onze partij voorziet dat de boeren eigenlijk geen zin hebben in proeftuinen, maar wel in de subsidies die ze daarvoor krijgen. Zij willen namelijk fors uitbreiden richting megastallen zo blijkt uit recente plannen van een aantal boeren. Neem de uitbreidingsplannen van de boeren Verhoef en Schep in Bergambacht, waarop forse kritiek van de omwonenden is. Pro

Krimpenerwaard heeft diverse vragen hierover gesteld. Welke actie is nadien ondernomen? De situatie is namelijk nog ernstiger dan door ons is verwoord. Het college was van de klachten volledig op de hoogte. Het college heeft geen actie ondernomen, omdat de expansiedrift van deze veebedrijven kennelijk zwaarder weegt dan de serieuze klachten van vele naaste omwonenden.

De verwachting van Pro Krimpenerwaard is dat boeren ook in de toekomst **niet** constructief zullen bijdragen aan Adaptieve landbouw; het gros van de boeren gaat immers liever door op de huidige weg en besteedt hun geld liever aan expansiedrift in plaats van investeren in een Natuurinclusieve Landbouw."

Tot slot verwijzen wij naar de aangenomen motie d.d. 16 oktober 2018 "Help, onze insecten sterven uit" om een insectenstimuleringsbeleid te voeren.

Vragen:

A Proeftuin

1 Wat is de Status van de proeftuin?
De Proeftuin is in uitvoering en loopt tot 31 december 2021. Inmiddels is een verzoek ontvangen de Proeftuin door te laten lopen in het eerste kwartaal 2022 zodat in het tweede halfjaar van 2021 en de eerste maanden van 2022 nog groepsbijeenkomsten en studiegroepen kunnen plaatsvinden.

2 Wat waren de belangrijkste onderzoeksresultaten?
De Proeftuin is gericht op transitie naar adaptieve landbouw door het vergroten van kennis, leren en experimenteren. Adaptieve landbouw gaat uit van wat de bodem te bieden heeft. Dat kan op verschillende manieren. Natuur inclusieve landbouw is een vorm van adaptieve landbouw.

Jaarlijks ontvangt de gemeente een voortangrapportage van de proeftuin met daarin de resultaten. Binnenkort ontvangt u de voortgangsrapportage over 2020. Hieronder geven we enkele highlights.

Inhoudelijk
- *Adaptief water management m.b.v. peilgestuurde onderwaterdrainage vergroot de kennis over waterinfiltratie, bedrijfsvoering en duurzaamheidsdoelstellingen zoals bodemdaling, CO2 uitstoot, weidevogels en biodiversiteit.*
- *Werken aan draagkracht en hoe je die optimaliseert, helpt om de bodemkwaliteit in stand te houden, werkzaamheden over een langere periode te kunnen spreiden en koeien buiten te kunnen laten lopen.*
- *Veenverrijking met klei laat zien dat klei veenafbraak en broeikasgasemissies kan remmen.*
- *Dierenwelzijn is het thema in projecten over kalveropfok. Welke koeien het beste passen bij een bedrijfsvoering met veel gras (weinig/ geen maïs), beweiding en duurmelken. In dat laatste project wordt gekeken ofde periode tussen twee kalfjes verlengd kan worden en uiteindelijk ook de leeftijd van koeien.*
- *Andere teelten (dan maïs en gras) brengen we onder de aandacht, soms door ze te laten zien en bespreekbaar te maken (lisdodde) en soms door ze uit te proberen op bedrijven (eiwitrijk gewas, kruidenrijk in verschillende gradaties/functies).*

Proces
- *In het project 'Mijn Koers' spiegelen we melkveehouders en ondersteunen we hen in het nadenken over hun toekomst en keuzes die ze daarin maken. Dit gebeurt in kleine groepen. Er is veel interesse, ook nu de groepsbijeenkomsten volledig online plaats vinden*
- *Veranderingsprocessen verlopen in theorie aan de hand van de stappen 'kennis, houding & gedrag', zo ook in de Krimpenerwaard. We merken dat steeds meer zaken bespreekbaar worden met melkveehouders. Veehouders doorlopen de stappen in verschillende snelheden. We merken een toenemende actieve deelname aan projecten over kruidenrijk grasland, klei in veen, grondwaterstanden en duurmelken.*

- *We spreken boeren op verschillende manieren aan over de verschillende thema's: van lezingen tot themastudieclubs waarbij de deelnemers meerdere keren bij elkaar komen. Soms zijn wetenschappelijke bewijzen nodig, soms ihet bespreekbaar maken of het met eigen ogen zien gebeuren*
- *Project monitoring is in het leven geroepen om te meten in hoeverre er beweging op gang komt onder de veehouders. We constateren medewerking en weerstand. Wat wij daarmee gedaan hebben: boeren geprikkeld, juist wat meer praktisch uitvoerbare projecten gestart en Mijn Koers in het leven geroepen*.

3 Zijn er concrete plannen om deze resultaten ook te gaan implementeren?
De kennis en ervaring vanuit de Proeftuin komt samen in het project 'Mijn Koers' waarin boeren worden begeleid in plannen naar de duurzame toekomstbestendige landbouw. De ca 40 boeren uit 'Mijn Koers' zijn hier klaar voor. Adviseurs, overheden en banken (sociale schil) leren mee over wat werkt. Uitkomsten zijn meegenomen in de Omgevingsvisie. Daarin staat dat we verder willen met adaptieve landbouw. De Proeftuin sluit naadloos aan bij de richting die landelijk is ingezet vanuit het Klimaatakkoord Veenweiden om gebiedsgericht aan de slag te gaan met de klimaatopgaven. In 2021 worden in de Krimpenerwaard gebiedsprocessen opgestart om te komen tot gebiedsontwikkelplannen. De gebiedsprocessen vormen een logische vervolgstap op 'Mijn Koers'.

4 Hoeveel subsidie is er nu totaal verstrekt en hoeveel kan nog worden opgehaald?
Er is subsidie verleend aan het Veenweiden Innovatiecentrum voor de Proeftuin Trots op Krimpenerwaard als leer- en experimenteer omgeving naar adaptieve landbouw. Door de gemeente is een subsidie verstrekt van € 2.245.000. Daarnaast is er aan de Proeftuin een provinciale subsidie toegekend van € 695.000 en vanuit Regiodeal Bodemdaling Groene Hart een bedrag van € 675.411. In het laatste Proeftuin jaar (tot 31/3/2022) wordt het laatste een voorschotbedrag van € 591.455 uitbetaald. De uitvoerende partijen van de Proeftuin leveren een cofinanciering van 1.324.589.

5 Heeft de Subsidie volgens het College voldoende maatschappelijk resultaat opgeleverd?
Ja zeker, naast de hierboven inzette beweging door agrariërs, staat de Proeftuin voor innovatie, vernieuwing en ontwikkeling dat nieuwe partijen en partners aantrekt. De Proeftuin vormt een vliegwiel voor andere ontwikkelingen:

- *Er is subsidie gegenereerd uit de Regiodeal (€ 675.411) voor de Proeftuin. Er is ca. 1 miljoen Europese subsidie is beschikbaar gesteld voor Klimaatslim Boeren langs de Vlist. Vanuit de Klimaatgelden komt er ca. 7 miljoen beschikbaar voor aanpak bodemdaling en CO2 uitstoot en komt in het kader het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland komt een bedrag van € 160.000 beschikbaar voor een gebiedsproces.*
- *De gemeente Krimpenerwaard neemt op landelijk niveau deel aan de Regiegroep Veenweiden (Klimaatakkoord). Hierdoor kan sneller worden ingespeeld op onderzoek en ontwikkeling; en is beter toegang tot beschikbare budgetten*
- *De gemeente Krimpenerwaard heeft expertise opgebouwd op gebied van landbouwtransitie en bodemdaling en wordt regelmatig als zodanig bevraagd.*
- *Door de pilot Krimpenerwaard 2050 uitgevoerd door het College van Rijksadviseurs, wordt er op verzoek van de minister van LNV contact onderhouden via een maandelijks ambtelijk overleg. Deze verbinding biedt kansen om vragen, knelpunten en gewenste ontwikkelingen rechtstreeks bij LNV te agenderen;*
- *De Krimpenerwaard vormt in toenemende mate een interessante casus voor bachelor of master studenten;*
- *Andere landelijke veenweiden regio's kopiëren aantal maatschappelijke innovaties vanuit de Proeftuin 'Trots op Krimpenerwaard'.*

B Bevorderen insectenleven

1 Hoe staat het met het plan om insecten te bevorderen?
Gemeente geeft sinds 2019 uitvoering aan het maatregelenplan voor het bevorderen van de biodiversiteit in het openbaar groen.

2 Wat hebben wij in 2020 als gemeente concreet gedaan?
De gemeente heeft de volgende biodiversiteitsmaatregelen genomen:
- *Gefaseerd knotten*
- *Aanleg van takkenrillen*
- *Bladafval laten liggen in plantvakken en bosplantsoen*
- *Plaatsen van insectenhotels*

In (her)inrichtingsprojecten is aandacht besteed aan:
- *Gebruik van vaste planten die gunstig zijn voor insecten*
- *Vergroten van de diversiteit aan heesters die bijdragen aan de nectarvoorziening*
- *Aanleg van natuurvriendelijke oevers bij vervanging van beschoeiing*

3 Wat waren de resultaten hiervan?
Het resultaat is een waar mogelijk biodiversiteitsvriendelijke inrichting van het openbaar groen.

4 Zijn er nu meer of minder insecten te verwachten de komende jaren, heeft u bijvoorbeeld tellingen gedaan?
De gemeente heeft geen budget om het effect op de stand van de insecten te monitoren. De gemeente heeft maatregelen genomen die landelijk zijn aanvaard als biodiversiteitbevorderende maatregelen waardoor er meer insecten zijn te verwachten.

5 Wat heeft u het afgelopen jaar geleerd?
Medewerkers van de gemeente hebben deelgenomen aan de cursus KleurKeur van de Vlinderstichting, hebben een presentatie van de natuur- en vogelwerkgroep gehad over knotten, zijn op excursie geweest naar Gouda om daar kennis op te doen. Ook is de gemeente convenantpartner van Prachtlint. Daar is regelmatig overleg mee en wordt kennis uitgewisseld die ons beheer ten goede komt.

6 Wat zijn de concrete acties voor 2021 en verder.
- *100 vogelnestenkasten ophangen (ook in de strijd tegen eikenprocessierups)*
- *7 insectenhotels plaatsen*
- *5 tot 7 locaties bloemenstroken inzaaien*
- *Bermbeheer aanpassen. Circa 1/3 van het areaal ecologisch beheren (maaien en afvoeren).*

7 Wordt daarmee voldoen aan de aangenomen motie?
Aan motie 18-29 wordt voldaan door het uitvoeren van een onderzoek in 2019 wat heeft geresulteerd in een maatregelenplan waar vanaf eind 2019 uitvoering aan is gegeven. Het beheer is hierdoor de afgelopen jaren geoptimaliseerd met het oog op de biodiversiteit en met name insecten. De maatregelen zijn uitgevoerd met een incidenteel budget van 25.000 euro. De jaarlijkse kosten zijn budget neutraal uitgevoerd. Ook is zoals verzocht in de motie aandacht besteed aan de biodiversiteit in de dierenwelzijnsnota. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken. De laatste keer is dit gebeurd in juni 2020 via een RIB. Dit jaar was een informerende presentatie aan de raad gepland. Er is geen ruimte op de raadsagenda om dit voor de zomer te laten plaats vinden. De raad ontvangt daarom voor de zomer een RIB.

8.Waarom wordt de raad vanaf 2019 niet jaarlijks geïnformeerd zoals de raad heeft besloten.
Zie antwoord 7.

Ondertekening college:

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip mr. R.S. Cazemier